

T. B. M. M. (S. Sayısı : 67)

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Konya Milletvekili Haydar Koyuncu'nun 24.4.1969 Tarihli ve 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/444, 2/3)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md 07/101 -

2173/02870

10 . 5 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 10.5.1988 tarihinde kararlaştırılan «1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bugün Dünyada bir çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin, genel ekonomik faaliyetleri içerisinde; devletin müdahalesi olmadan, ancak devletin yol gösterici ve destekleyici olduğu kooperatifler, gönüllü işbirliğinin bir yönlendirme vasıtası şeklinde organize olmuş bir ekonomik faaliyet şeklidir.

Anayasamızın 171 inci maddesiyle de Devletimize, «Devlet Millî Ekonominin yararlarını dikkate alarak öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır.» görevi verilmiştir.

Bu göreve uygun olarak memleketimizde kooperatifçiliğin geliştirilmesi kalkınma planlarımızda ve yıllık programlarda da ilke olarak yer almıştır.

Serbest piyasa ekonomisi içerisinde kooperatifleri daha aktif hale getirmek üzere etkili bir araç olarak kullanmak, özellikle günümüzün ihtiyaçlarına tamamen uygun düşmekte ve uygulanan ekonomik politikaya yardımcı olmaktadır.

Son yıllarda sanayi alanındaki önemli gelişmelere rağmen Türk ekonomisi halen tarıma bağlılığını büyük ölçüde korumaktadır. Kırsal alanda yaşayanların büyük çoğunluğu ise tarımsal faaliyetle geçimlerini sağlamaktadırlar. Gerek kırsal alandakilerin geçimlerini sağlama, gerekse ekonomik kalkınmanın temel unsurunu teşkil etme yönünden tarım üretiminin rasyonel bir yapıya kavuşturulması Türkiye'nin en önemli meselelerinden birisidir.

Üretiminin rasyonelleştirilmesini güçleştiren en önemli problem, küçük aile işletmeleri sayısının, toplam işletme sayısının büyük bir kısmını meydana getirmesidir. Küçük işletmeler, verimliliği artırma ve ürettikleri ürünleri değerlendirmede sermaye imkânlarından yoksun oldukları gibi, ürünlerin satışında da pazara etkili olamamaktadırlar.

Küçük işletmelerin girdi ve kredi ihtiyaçlarının temin edilmesi, ürettikleri ürünlerin değerlendirilerek en uygun fiatla satışının sağlanması ve dolayısıyla bu işletmelerin ülkemiz ekonomisinde önemli birer varlık haline gelebilmeleri için kooperatiflerin etkili bir biçimde geliştirilmeleri gerekmektedir.

Memleketimizde, Genel Ekonomi içerisinde kooperatifler, devletin müdahalesi olmadan, vatandaşlarımızın serbest iradesine bağlı olarak, gönüllü işbirliği ile kurulan hür teşebbüsler olarak görülmektedir. Ancak, bu kuruluşların ekonomimize yararlı bir şekilde gelişebilmeleri için Devletçe desteklenip yönlendirilmelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Halen Ülkemizde 25 çeşitte 40 845 kooperatif ve üst kuruluşu mevcut bulunmaktadır. Bunlardan, 37 581 adedi 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa, diğerleri ise 3186 sayılı Tarım Satış, 1196 Sayılı Tütün Tarım Satış, 1581 ve 3223 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri Kanunlarına ve 25 çeşit anasözleşmeye göre kurulup faaliyetlerini sürdürmektedir. Öte yandan, kooperatiflere hizmet götüren çok sayıda kamu kuruluşu bulunmaktadır. Bu hususlar kooperatifçilik hizmetlerinde tekerrür ve dağınıklık yaratarak kaynak israfına sebep olmaktadır.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu çıkarıldığı yıl şartları göz önüne alındığında kooperatifçiliğimizin gelişmesinde büyük boşluğu doldurmasının yanında, önemli mesafenin alınmasına da yardımcı olmuştur.

Ancak, 19 yıldır yürürlükte olan bu Kanundan bu yana, Milletimizin ihtiyaçlarının değişmesi, ekonomik faaliyetlerin serbest piyasa ekonomisi şartlarına doğru yönelmesi gibi sebeplerle günümüz ihtiyaçlarına cevap veremez hale gelmiştir.

Bu sebeplerle Kooperatifler Kanununda yapılan değişiklik ile;

— Kooperatif ve üst kuruluşlarının sıhhatli bir şekilde teşkilatlanmaları ve ekonomik yönden güçlü bir yapıya kavuşmaları,

— Kooperatif ve üst kuruluş ilişkilerinin geliştirilerek, kooperatif organlarının daha kolay ve verimli çalışır hale getirilmesi,

- Kooperatiflerimizi dağınıklıktan kurtararak kooperatif çeşitlerine göre kuruluş, işleyiş ve denetimle ilgili Bakanlıkların hangisi olduğuna açıklık getirilmesi,
- Ortağına ve çevresine faydalı hizmet götürmeyen ve amacına uygun çalışmayan Kooperatiflerin hukukî varlığını devam ettirmemesi,
- Kooperatif ve üst kuruluşların ihtiyaçtan doğacak şekilde kurulması,
- Kooperatiflerimizin Devlet nizamını sağlamlaştırıcı ve ideolojik sapmalara yönelmeyi önleyici tarzda gelişmeleri,
- Devletin denetimi yanında kooperatif üst kuruluşlarının kendisine bağlı kooperatifleri denetleme imkânı da getirilerek otokontrol sisteminin kurulması,
- Ülkemiz konut açığının kapatılmasında önemli görevler görmekte olan yapı Kooperatiflerinin işleyiş ve denetimlerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması,
- Kooperatiflerin birlik, merkez birliği ve Türkiye Millî Kooperatifler Birliği olarak dikey teşkilatlanmalarının sıhhatli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi, hedef alınmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kooperatiflerin ve üst kuruluşlarının unvanlarında kamu kurum ve kuruluşlarının isimlerine yer vermeleri engellenerek vatandaşların bu yolla aldatılmaları ve yanıltılmaları önlenmeye çalışılmıştır.

Madde 2. — Maddede yer alan «özel kişiler» ibaresi, «gerçek kişiler» olarak değiştirilmiş ve tüzelkişiler de maddeye ilave edilmiştir.

Ayrıca yöneticilere, ortakların anasözleşmede belirlenen nitelikleri taşıyıp taşımadıklarını araştırma görevi verilerek suretiyle, ortaklık niteliklerini taşımayan kişilerin meşru sayılmayacak nedenlerle kooperatife ortak olarak kaydedilmesinin engellenmesi amaçlanmıştır.

Diğer yandan yapı kooperatiflerinde konut, işyeri ve ortak sayısının genel kurulca belirlenmesi esası getirilerek kooperatif yöneticileri tarafından arsa imkânlarının üzerinde ortak kaydedilmesi sonucunda bir kısım ortakların kooperatife para yatırdıkları halde konut veya işyeri alamamaları nedeniyle mağdur edilmelerinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3. — Ortaklığın devri konusunda ortaya çıkan ihtilafların engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 4. — Haklı sebep gösterilmek suretiyle ortaklıktan çıkarılma hükmü kaldırılmış, ancak anasözleşmede belirtilen nedenlerle ortaklıktan çıkarılabileceği hükme bağlanmak suretiyle ortakların mağdur olmaları önlenmiştir.

Yine, yapı kooperatiflerinde ortakların genel kurullara katılımını sağlamak amacıyla arka arkaya üç olağan genel kurul toplantısına katılmayanların ortaklıktan çıkarılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların yerine yeni ortak alınamayacağı hükme bağlanarak, mahkeme ya da genel kurul kararıyla ortaklığa dönen kişilerin mağdur olmaları önlenmeye çalışılmıştır.

Madde 5. — Ortaklık payları günümüz şartlarına göre düzenlenerek kooperatif ve üst kuruluşlarının ekonomik yönden güçlü bir yapıya kavuşmaları sağlanmıştır. Diğer taraftan bakanlık emrinde destekleme fonu tesis edilerek 1967 yılından beri yapılan kredi şeklindeki desteklemelere kanunî mesned getirilmiştir.

Madde 6. — 1163 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin, kooperatife karşı yükümlülüklerini yerine getirmeyen ortakların genel kurula katılamayacağına dair hükmünün uygulamada kooperatif yöneticileri tarafından keyfi kullanılması, bu durumdaki bir kısım ortağın genel kurula alınıp bir kısmının alınmaması ve esasen yükümlülüklerini yerine getirmeme halinin ortaklıktan çıkarılma nedenini oluşturması karşısında, konunun ikinci bir müeyyideye bağlanması gereksiz görülmüş ve bu hüküm kanun metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca yapı kooperatiflerinde genel kurul toplantılarına katılmak için altı ay önce ortak olma şartı da aranmayarak sadece kurucu ortakların katılımıyla yapılagelen ve önemli kararların alındığı ilk genel kurul toplantılarının mevcut bütün ortakların iştirakiyle gerçekleştirilmesi ve böylelikle de kooperatif ortaklarının oldu-bittilerle karşılaşmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 7. — Kooperatifçiliğin temel ilkelerinden rısturn ilkesine sadık kalınarak müspet gelir-gider farkının en az % 50'sinin ortaklara muameleleri oranında dağıtımı uygun görüldüğü gibi, ortakların sermaye paylarına Devlet tahvillerine verilen en yüksek faiz haddini geçmemek üzere faiz ödenebileceği yanında anasözleşmeye hüküm koymak suretiyle ortak dışı işlemlerden elde edilen hâsılanın ortakların sermaye payları oranında dağıtılabileceği hükümleri getirilerek kooperatiflerde sermaye terakümünün teşviki sağlanmıştır.

Madde 8. — Kooperatif üst kuruluşlarında müspet gelir-gider farkının en az % 5'inin fevkalade yedek akçeye ayrılması suretiyle üst kuruluşların malî bakımdan güçlendirilmesinin temini öngörülmüştür.

Madde 9. — Kooperatiflerde, özellikle yapı kooperatiflerinde taşınmaz mal alımı ve satımı ile inşaat işlerinin yaptırılması sırasında yönetim kurullarının yolsuzluk ve usulsüzlükleriyle sıkça karşılaşmakta, buna karşılık kooperatif ortakları bu konularda fazla inisiyatif kullanamamaktadır.

Ayrıca yapı kooperatiflerinde daha fazla para temin etmek amacıyla arsa imkânlarının üzerinde ortak kaydedilmekte ve bir kısım ortak bu nedenle mağdur edilmektedir.

Yukarıda açıklanan sakıncalı durumları önlemek amacıyla gayrimenkul alımı, satımı, inşaat işlerinin yaptırılması, ortak ve konut sayısının tespitine ilişkin konular genel kurulun devir ve terk edemeyeceği yetkiler arasında sayılmıştır.

Madde 10. — Gerektiğinde ilgili bakanlığın genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi getirilmiştir.

Madde 11. — Mevcut yasal çerçeve içinde kooperatiflerin olağan genel kurullarını mutlaka toplamalarını sağlayacak bir düzenleme bulunmamakta, bu nedenle de yöneticiler genel kurulu toplantıya çağırarak ortakların denetiminden kaçabilmektedir.

Ayrıca yapı kooperatiflerinin genel kurulları çok az kişiyle de toplanabilmekte, bu da yöneticilere keyfî kararlar alınmasını sağlama imkânı verdiği gibi, pek çok şikâyetlere de kaynaklık etmektedir.

Açıklanan nedenlerle maddeye, olağan genel kurul toplantılarının yapılma süresine ve yapı kooperatiflerinde uygulanacak asgarî toplantı nisabına ilişkin ilaveler yapılmıştır.

Diğer yandan, özellikle divana seçilen kişilerin niteliklerine ilişkin olarak sıkça karşılaşılan sorunların önlenmesi amacı ile genel kurul toplantılarının sevk ve idaresine ilişkin hüküm getirilmesi de yararlı görülmüştür.

Madde 12. — Azınlığın genel kuruldan önce başvurması halinde gündeme madde ilave ettirilebilmesi imkânı getirilmek suretiyle konunun müeyyideye bağlanması mümkün kılınmıştır.

Bundan ayrı olarak; yönetim ve denetim kurullarının azlinin tabii sonucu, bunların yerine yenilerinin seçilmesi olduğu halde, bu konuya Kanunda yer verilmemesi, maddenin bu bölümünün uygulanmasında yanlış ve farklı yorumlara yol açacağından, söz konusu eksiklik giderilmiştir.

Diğer taraftan, uygulamada yönetim kurulları Kanuna, anasözleşmeye ve genel kurul kararlarına aykırı kararlar aldıkları ve uyguladıkları halde, bu kararların iptal edilmesine imkân bulunamamaktadır. Bu nedenle, yönetim kurulu kararlarının iptal edilmesine ilişkin taleplerin görüşülmesini teminen maddeye gerekli ilave yapılmıştır.

Madde 13. — Kredi alan yapı kooperatiflerinde kredi veren kuruluş için ek sorumluluk getirilmesinde aranan genel kurul ekseriyeti hafifletilmek suretiyle, kamu kuruluşlarından kredi alan bütün kooperatiflere teşmil edilmiştir.

Madde 14. — Bazı kişiler aynı tür pek çok kooperatifte aynı anda yönetici ve personel olarak çalışmakta, bu kooperatiflerin paralarını birbirlerine kullandırmakta ve taraftarlarıyla birlikte kooperatifleri kendi menfaatlerine alet etmektedirler.

Yine haklarında kooperatiflerde işlenebilecek veya işlenmiş suçlardan dava açılmış kişilerin kooperatiflerde yöneticilik yapmaları sakıncalı olmakla birlikte engellenmesi mümkün bulunmamaktadır.

Yukarıda açıklanan problemlerin çözümü amacıyla maddede gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, kooperatif yönetim kurullarının, yapılan konut sayısı ile bağlantılı olarak veya başka şekillerde, dolayısıyla da genel kurul denetimini zorlaştırıcı yöntemlerle, değişik adlar altında aşırı miktarlarda ücret almalarının engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 15. — Kooperatiflerce gayrimenkul alımı işlemlerinin belli şekillerde yapılması zorunluluğu getirilerek, adi senetlerle veya hiçbir belge olmaksızın gayrimenkul alınıp para ödenmesinin ve bu nedenle de kooperatif ve ortaklarının mağdur olmalarının önlenmesi amaçlanmıştır; kooperatif yöneticileri ile personeline kooperatifle iş yapma yasağı getirilerek, yönetici ve personelin bu yolla menfaat temin etmeleri ve tartışmalı işlemlere girişmeleri engellenmeye çalışılmıştır.

Yine kooperatiflerin ve üst kuruluşlarının tanıtma ve ortak kaydı amacıyla yapıcaıkları ilan, reklam ve açıklamaların esasları belirlenerek vatandaşların aldatılması önlenmeye çalışılmıştır.

Bunlardan ayrı olarak, madde ile yönetim kurulunun genel kurulun yetkilerini kullanamayacağı hükmü getirilerek, yönetim kurullarının yetki aşımı niteliğindeki işlemlerinin müeyyideye bağlanması imkânı yaratılmıştır.

Madde 16. — Yönetim kurulunun seçilme engellerine atıfta bulunmak suretiyle denetim kuruluna seçilme engelleri belirlenmiştir.

Madde 17. — Özellikle kırsal kesimde kurulan kooperatiflerin geniş kapsamlı ve çok ortaklı kooperatifler olarak yatay teşkilatlanmalarını temin üzere, zayıf ve küçük kooperatifler yerine, belli bölgelerde amacını gerçekleştirecek güçlü birlikler kurulması hedef alınmıştır.

Madde 18. — Ülkemizde yaygınlaşmakta olan kooperatiflerin ortakları ve çalışanları için ihtiyaç duyulan eğitim ve öğretim hizmetlerinde kamu kuruluşları yanında merkez birlikleri de görevli kılınmak suretiyle bu ihtiyacın karşılanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, merkez birlikleri ve ilgili bakanlık gerekli gördüğünde birlikler denetimle görevli kılınmak suretiyle etkili bir denetim sistemi kurulması yoluna gidilmiş, bu hizmeti alan kooperatifin masrafa iştiraki temin edilmiştir.

Madde 19. — Aynı çalışma konularına sahip kooperatiflerin birden fazla merkez birliği kurmak suretiyle rekabete düşmeleri ve ekonomik yönden güçsüz hale gelmeleri önlenmiştir.

Madde 20. — Üç yıl genel kurul yapılmama hali ile kooperatifin amacına ulaşma imkânının bulunmadığının ilgili bakanlıkça tespiti hali dağılma nedenleri arasına dahil edilerek, gayrifaal kooperatiflerin hukuki varlıklarının sona erdirilmesi amaçlanmıştır.

Konut yapı kooperatiflerinin amacına ulaşması halinde yapılacak işlemler açıklanarak, konut yapı kooperatiflerinin fonksiyonsuz olarak veya amaç dışı fonksiyonlar yüklenerek tüzelkişiliklerini sürdürmelerinin engellenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, tasfiye halindeki kooperatiflerin genel kurullarının yapılabilmesi için nisap aranmayacağı hükmü getirilmiş ve tasfiye kuruluna seçilme engelleriyle seçilen kişilerin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Madde 21. — Uygulamada açıklık ve yeknesaklık sağlamak amacıyla ilgili bakanlığa düzenleyici tasarruflarda bulunma yetkisi tanınmıştır.

Madde 22. — Temsilci ücretlerinin bütçeden ödenmesi yerine kooperatiflerce ödenmesi esası getirilmiştir.

Madde 23. — Kooperatiflerde dış denetimin etkinliğini sağlamak amacıyla, kredi kuruluşlarına da denetim yetkisi verilmiş ve kooperatiflerin denetim sırasındaki ve sonrasındaki yükümlülükleri belirlenmiştir.

Madde 24. — İlgili bakanlığın denetim ile görevlendirebileceği kuruluşlara bağımsız denetim kuruluşları da ilave edilerek, ilgili bakanlığa kooperatiflerin denetlenmesi konusunda gerektiğinde bu kuruluşlardan da yararlanma imkânının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 25. — Kooperatifçiliğin Devlet nizamını sağlamlaştırıcı, ideolojik sapmalara yönelmeyi önleyici ve ülkemizin sosyal ve ekonomik bünyesine uygun bir tarzda gelişmesini temin etmek için kooperatiflerin siyasî maksatlı ve genel güvenlik, asayiş ve kamu düzenini bozmaya yönelik faaliyetlere hiçbir şekilde katılamayacağına ait yasaklayıcı hükümler getirilmiştir.

Madde 26. — Kanunun muhtelif maddelerinde geçen Bakanlık isimlerinin mevcut hukukî duruma uygun hale getirilmesi amacıyla, bu ibareler «ilgili bakanlık» olarak değiştirilmiş ve teşkilat kanunlarındaki hükümler gözetilerek, ilgili bakanlıklar açıklanmıştır.

Kooperatif organlarının görev, yetki ve sorumlulukları kanunun yürürlükteki hükümlerinde yeterli açıklıkla düzenlenmemiş olup, düzenlenmiş olduğu hallerde de hiçbir müeyyideye bağlanmaması nedeni ile pek çok usulsüz uygulama bakanlıkça tespit edilse dahi önlenememektedir. Mevcut kanunî çerçeve içinde engellenemeyen bu usulsüzlükler, çoğunlukla önemli yolsuzlukların gerçekleştirilmesine veya gizlenmesine vasıta olabildiği gibi, doğrudan suç teşkil eder nitelikte de olabilmektedir. Türk Ceza Kanununun genel hüküm niteliğindeki 230 ve 240 ıncı maddeleriyle kooperatif yöneticilerinin ihmal ve suiistimallerinin ilişkilendirilmesinde ise güçlükler bulunmaktadır.

Bu nedenlerle, kooperatif organlarının kanunun muhtelif maddeleriyle belirlenmiş olan görev, yetki ve sorumlulukları, önem ve mahiyetine göre gruplandırılarak bunlara uyulması keyfiyeti ilave edilen ek maddelerle uygun ağırlıkta cezai müeyyideye bağlanmıştır.

Ayrıca ilgili bakanlığa, kooperatif yönetim ve denetim kurulu üyeleri ve memurları hakkında bu görevleriyle ilgili olarak açılan davalara müdahil olarak katılma imkânı getirilerek bazı önemli davaların takipsiz ve sonuçsuz kalması önlenmeye çalışılmıştır.

Madde 27. — Unvanları Kanunun 2 nci maddesinde belirlenen esaslara uymayan kooperatif ve üst kuruluşlarının altı ay içinde durumlarını kanuna uygun hale getirmeleri amaçlanmıştır.

Kanunun yürürlüğe girmesinden önce tüzelkişilik kazanmış olan kooperatif üst kuruluşlarının, varlıklarını sürdürüp sürdürmeyecekleri konusunda çıkabilecek tereddütler giderilmiştir.

Madde 28. — Yürürlük hükmüdür.

Madde 29. — Yürütme hükmüdür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anavatan Partisi Grup Başkanlığı
Tarih : 6.1.1988
Sayı : 11-88/13

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

17 nci Yasama Döneminde Başkanlığa sunmuş bulunduğum, 24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesinin değiştirilmesine dair «2/359» esas sayılı Kanun teklifinin T.B.M.M. İçtüzüğü'nün 78 inci maddesi gereğince yenilenmesini arz ederim.

Saygılarımla.

Haydar Koyuncu
Konya Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine dair Kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Haydar Koyuncu
Konya Milletvekili

G E R E K Ç E

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesi genel kurul gündeminin nasıl yapılacağını, hangi konuların görüşülebileceğini hükme bağlamaktadır.

Hazırlanan kanun teklifi ile 46 ncı madde yeniden düzenlenmiş ve genel kurul gündeminde olmayan konuların görüşülmemesi esası getirilmiştir. Ancak, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azlığı, seçilmesi, çıkan ve çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, bilanço incelemesinin geriye bırakılması, hesap komisyonunun seçilmesi ve genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması hususlarının gündemde olmasa dahi, kooperatif üyelerinin 1/10'unun yazılı teklifi ve toplantıya katılanların da yarısından bir fazlasıyla kabulü ile gündeme alınacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca maddede yapılan diğer bir değişiklikle de, maddede belirtilen konular için verilecek önergelerin gündeme geçilmeden önce Divan Başkanlığına verilmesi şartı getirilmiştir.

KONYA MİLLETVEKİLİ HAYDAR KOYUNCU'NUN TEKLİFİ

24.4.1969 Tarihli ve 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

III. - Gündem,

Madde 46. — Toplantı çağrısına ve ilana gündem yazılır. Anasözleşmenin değiştirilmesi bahis konusu ise, yapılacak ilanda değiştirilecek maddelerin numaralarının yazılması ile yetinilir.

Genel Kurul gündeminde olmayan konuların görüşülmemesi esastır. Ancak; Yönetim Kurulu üyeleri ile denetçilerin azli, bilanço incelenmesinin geriye bırakılması ve hesap komisyonunun seçilmesi, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, Genel Kurulun yeni bir toplantıya çağrılması hususları gündemde olmasa dahi, kooperatife kayıtlı üyelerin en az 1/10'unun yazılı teklifi ve toplantıya katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

Yukarıda belirtilen hususlar için verilecek önergelerin gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce divan başkanlığına verilmesi şarttır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Sanayi ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi ve Teknoloji ve

Ticaret Komisyonu

Esas No. : 1/444, 2/3

Karar No. : 3

11.5.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı (1/444) ile Konya Milletvekili Haydar Koyuncu'nun 24.4.1969 Tarihli ve 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/3) Adalet Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı temsilcilerinin katıldığı Komisyonumuzun 11.5.1988 tarihli 3 üncü birleşiminde yaptığı toplantıda incelenip görüşülmüştür.

Komisyonumuz Kanun Tasarısı ile Kanun Teklifinin birleştirilerek görüşülmesini karar altına almıştır.

Komisyonumuz Kanun Tasarısını, görüşmelerinde esas almış olup ilgili maddeye gelindiğinde Kanun Tasarısı ve Kanun Teklifi birlikte mütalaa edilmiştir.

Kanun Tasarısının ve Kanun Teklifinin üzerinde yapılan görüşmeler sırasında yukarıda belirtilen ilgili temsilcilerin izahatlarını dinleyip konu ile ilgili sorunların cevaplandırılmasını müteakip Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

I. — Tasarının 4 üncü maddesi ile 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle «Ancak Yapı Kooperatiflerinde arka arkaya üç Olağan Genel Kurul toplantısına asaleten veya temsilen katılmayan ortaklıktan çıkarılır» hükmü getirilmiştir. Bu hüküm kooperatif ortaklarının vecibelerini yerine getirmelerine rağmen her ne sebeple olursa olsun sadece asaleten veya temsilen toplantılara katılmayan ortakların ihraçlarına yol açacağından ve böylece mağduriyetlerine sebep olacağından, bu mahzuru önleme amacıyla bahse konu hüküm metinden çıkarılmıştır.

II. — Tasarının 10 uncu maddesi ile değiştirilen 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 43 üncü maddesindeki «Ve ilgili Bakanlık» ifadesi, ilgili Bakanlıkların Genel Kurulları resen toplantıya çağırılmaları uygun görülmediğinden madde metninden çıkarılmış, ayrıca yapılan ilave ile ilgili Bakanlıkların çağrı yetkisi Genel Kurulların maddede belirtildiği şekilde toplantıya çağrılmaması haline bağlı tutulmuş ve madde buna göre yeniden tanzim edilmiştir.

III. — Tasarının 12 nci maddesi ile değiştirilen 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesi, Konya Milletvekili Haydar Koyuncu'nun aynı madde hakkındaki değişiklik teklifi ile beraber görüşülerek Genel Kurulların belli bir disiplin ve esasa göre toplanıp çalışması ilkesinden hareketle, gündemde olmayan maddelerin görüşülebilmesi hususu Komisyonumuz tarafından kayıtlı ortakların belli konularda 1/10'un yazılı teklifte bulunmasına bağlı tutulmuş, bu amaçla maddenin son fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

IV. — Tasarının 14 üncü maddesi ile 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendindeki «Veya haklarında bu suçlarla ilgili olarak devam eden bir kamu davası bulunmamak» şartının Yönetim Kurulu Üyelığının sona ermesi neticesini doğurması Komisyonumuzca uygun görülmemiş ve bu hüküm madde metninden çıkarılmıştır. Ancak bu hususun Genel Kurulun bilgi ve kararına sunulması daha uygun mütalaa edildiğinden Komisyonumuzca bunu teminen ilave olarak üçüncü fıkra tanzim edilmiş diğer fıkralar da buna göre teselsül ettirilmiştir.

Ayrıca ikinci fıkrada geçen bildirim hangi merciye yapılacağı hususuna açıklık getirmek için madde metnine bu bildirim «Yönetim Kuruluna» yapılması hükmü getirilmiştir.

V. — Tasarının 26 ncı maddesi ile 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa eklenen Ek Madde 2'nin 1 inci fıkrasının 1 No.'lu bendi ile getirilen cezaî müeyyidenin; bu Tasarının çerçeve 15 inci maddesiyle 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 59 uncu maddesine ilavesi öngörülen fıkralardan ilk fıkradaki alınacak gayri menkullerin Kooperatif amacına uygun olmaması haline tatbiki «bu husus yasak fiilin açıkça belli olma ilkesini karşılamadığından» Komisyonumuzca uygun görülmemiştir. Bu görüşle de «alınacak gayrimenkulün Kooperatifin amacına uygun olması gerekir» ibaresi 5 inci fıkra olarak düzenlenmiş ve ilgili çerçeve maddenin başlığı da buna göre düzenlenmiştir.

VI. — Tasarının 18 inci maddesiyle 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 75 inci maddesindeki «ilgili Bakanlığın lüzum görmesi halinde» hükmü Merkez Birliğine ortak olmamış Birliklerin kendilerine bağlı Kooperatifleri denetleme yetkisini sınırladığından madde metninden çıkarılmıştır.

VII. — Tasarının 20 nci maddesiyle değiştirilen 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 81 inci maddesinin 2 nci fıkrasında; konut yapı kooperatiflerinin ferdi mülkiyete geçilmesini takiben dağıtılacağı veya yapı kullanma izninin alınmasından itibaren en çok 6 ay içinde ferdi münasebet işlerinin sonuçlandırılacağı öngörülmüştür.

Komisyonumuzca, bu kooperatiflerin ilgili kuruluşlara olan borçlarının ödenmesinin ve benzeri işlerinin uzun süreleri gerektirebileceği, dolayısıyla bu düzenleme şekliyle hukukî ihtilafların ortaya çıkabileceği gözetilerek; ikinci fıkranın başındaki «konut yapı kooperatifleri ibaresinden sonra anasözleşmelerde gösterilen işlerin tamamlanması ve» hükmü eklenmiş, ayrıca 6 aylık süre «bir yıl» olarak değiştirilmiş olup, madde buna göre düzenlenmiştir.

VIII. — Tasarının çerçeve 26 ncı maddesiyle 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa eklenen ek 2 nci maddesi, Komisyonumuzda yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmiştir. Buna göre;

a) 56 ncı maddenin 1 inci fıkrasının 3 üncü bendinde yapılan değişikliğe ve yeni fıkra ilavesine uygun olarak «56 ncı maddenin ikinci ve beşinci fıkrasına ifadeleri», «56 ncı maddenin ikinci, üçüncü ve altıncı fıkralarına» şeklinde değiştirilmiştir.

b) 59 uncu maddede yapılan değişikliğe uyum sağlamak üzere de bir numaralı bentteki «59 uncu maddenin 4 üncü, 5 inci, 6 ncı ve 7 nci fıkralarına» ifadeleri «59 uncu maddenin 4 üncü, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci fıkralarına» şeklinde yeniden tanzim edilmiştir.

c) Kanunun 23 üncü maddesi yasak bir eylem getirmediğinden, 2 numaralı bentteki bu maddeye yapılan atıf kaldırılmıştır.

d) Geçici 1 inci madde hükmünü icra etmiş ve uygulama imkânı kalmamış bulunduğu ve geçici 1 inci maddeye atıfndan gayenin Kanunun 2 nci maddesiyle getirilen zorunluluğu müeyyidelendirmek olduğu dikkate alınarak, 2 numaralı bentteki «Geçici 1 inci maddeye» ifadesi «2 nci maddenin dördüncü fıkrasına» olarak değiştirilmiştir.

e) 3 numaralı bentteki 56 ncı maddenin 3 üncü fıkrasına yapılan atıf, bu maddede yapılan değişiklik dolayısıyla «dördüncü fıkrasına» şeklinde düzeltilmiştir.

Ayrıca Ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile bu maddenin bentleri arasında görülen mükerrerliği gidermek için ilk cümle metinden çıkarılmıştır.

Diğer taraftan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun davaya müdahale konusunu düzenleyen 366 ncı maddesindeki «müdahale talebinin mahkemece kararlaştırılması gerektiği» prensibine uyum sağlanması amacıyla Ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasındaki «Müdahil sıfatıyla katılabilir» ifadesi «müdahale talebinde bulunabilir» şeklinde değiştirilmiştir.

IX. — Kanun Tasarısının 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25 inci maddeleri ile çerçeve 26 ncı maddesine bağlı Ek Madde 1 ile çerçeve 27 nci maddesine bağlı Geçici Madde 3, Geçici Madde 4, 28 inci ve 29 uncu maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu Raporumuz havalesi gereği Plan Bütçe Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Fahir Sabuniş
Bursa
Sözcü
Mustafa Şahin
Kayseri
Üye
Mahmut Keçeli
Adana
Muhalefet şerhim ektedir.

Üye
Mehmet Gedik
Bursa
Üye
Nevzat Aksu
Çorum

Üye
Mustafa Çakır
Giresun
Muhalefet şerhim ektedir.

Üye
Neccar Türkcan
İzmir
Muhaleft şerhim ektedir.

Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Muhalefet şerhim ektedir.

Üye
Ali Eser
Samsun
Muhalefet şerhim ektedir.

Başkanvekili
Ahmet Edip Uğur
Balıkesir
Kâtip
Mithat Balak
Çorum
Üye
Cengiz Altınkaya
Aydın

Üye
İlker Genlik
Çanakkale
Üye
Zeki Ünal
Eskişehir
Muhalefet şerhim ektedir.

Üye
Mehmet Dönen
Hatay
Muhalefet şerhim ektedir.

Üye
Kâzım Çağlayan
Kırşehir

Üye
Mehdin Işık
Muş

Üye
Erkan Yüksel
Tokat
İmzada bulunamadı.

Üye
Şinasi Altın
Zonguldak
Muhalefet şerhim ektedir.

MUHALEFET ŞERHİ

Sanayi Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Başkanlığına

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen (7) No.lu Bent'e tünden karşı olduğumuzu ve madde kapsamından çıkartılması hususunda muhalefet şerhi veriyoruz.

Saygılarımızla

11.5.1988

Üye
Şinasi Altın
Zonguldak

Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli

Üye
Zeki Ünal
Eskişehir

Üye
Mustafa Çakır
Giresun

Üye
Neccar Türkcın
İzmir

Üye
Ali Eser
Samsun

Üye
Mahmut Keçeli
Adana

Üye
Mehmet Döner
Hatay

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/444,2/3

Karar No. : 26

26 . 5 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 10.5.1988 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça ön havalesi gereği Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunda görüşüldükten sonra Komisyonumuza havale edilen «1163 sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ile birleşik, Konya Milletvekili Haydar Koyuncu'nun «24.4.1969 Tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi» Komisyonumuzun 25.5.1988 tarihinde yaptığı 36 ncı birleşimde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşüldü.

Komisyonumuzda; Kooperatifçilik alanında çok sayıda kanunun yürürlükte bulunmasının kooperatifçilik hizmetlerinde dağınıklık yarattığı, 19 yıldır yürürlükte olan 1163 sayılı Kanunun günümüz ihtiyaçlarına artık cevap veremez hale geldiği, kooperatiflerin daha iyi teşkilatlanmaları, ekonomik yönden güçlenmeleri, organların daha verimli hale getirilmeleri, kuruluş, işleyiş ve denetimle ilgili yeni birtakım düzenlemelerin yapılması, amacına uygun çalışanların faaliyetlerine son verilmesi, kooperatif üst kuruluşlarının dikey teşkilatlanmalarının gerçekleştirilmesi otokontrol sisteminin kurulması, eğitim, denetim ve öz varlık yetersizliklerine çözümler getirilmesi gibi konulara değinilmiştir.

Yukarıda değinilen konuların ışığında tasarı Komisyonumuzca da benimsenerek Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunca kabul edilen metin esas alınmak suretiyle maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

1 inci madde aynen,

2 ncı madde redaksiyona tabi tutularak birinci fıkrada yer alan «kabul ettiğini belirten» ibaresi «kabul ettiklerini belirten» şeklinde, «... ancak istekli tarafından bu yükümlerin açıkça kabulü yazılı olarak belirtildiği takdirde değer taşır.» ibaresi «bu yükümlerin yazılı olarak kabul edilmesi halinde değer taşır» şeklinde, ikinci fıkrada yer alan «... ortak olmak için müracaat edenler ile ortakların» ibaresi «ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin» şeklinde üçüncü fıkrada yer alan «... konut ve işyeri sayısının üzerinde ortak kaydedemez.» ibaresi «sayının üzerinde ortak kaydedemez.» şeklinde değiştirilerek,

3 üncü madde, «Ortaklık devredilebilir yönetim kurulu, ortaklığı devralan kişinin ortaklık niteliklerini taşıması halinde bu kişiyi ortaklığa kabul eder» şeklinde yeni bir düzenlemeyle,

4 üncü madde aynen,

5 inci maddenin son fıkrası ile düzenlenen destekleme fonu ile ilgili hüküm değiştirilerek, tarımsal amaçlı kooperatiflerin bütçeden ayrılacak ödenekler yoluyla ve düşük faizli kredilerle desteklenmesine yönelik yeni bir düzenleme getirilmiş ve 5 inci madde yapılan bu düzenlemeyle,

6 ncı maddede yer alan «Altı ay» ibaresi «Üç ay» olarak değiştirilerek,

7 nci maddenin, birinci fıkrasında yer alan % 50 oranı % 80 olarak, «ortakların sermaye paylarına» ibaresi «ortakların sermaye paylarına da» şeklinde, ikinci fıkrada yer alan «ortakların» ibaresi «ortaklara» şeklinde değiştirilerek,

8 inci madde metninde yer alan «... dağıtım yapılmaz» ibaresi «... dağıtım yapılmaz.» şeklinde değiştirilerek,

9 uncu madde aynen,

10 uncu maddeye başlık olarak «1 inci Çağrıya Yetkisi Olanlar» ibaresi eklenecek ve ayrıca genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahip organlar arasında kooperatifin ortağı olduğu üst birlik'te dahil edilerek,

11 inci madde başlığına «3 üncü Şekil :» ibaresi eklenerek ve birinci fıkrada yer alan «... olağanüstü olarak toplanırlar.» ibaresi «... olağanüstü olarak toplanır.» şeklinde değiştirilerek, ayrıca beşinci fıkrada yer alan «ile vekilleri» ibaresi madde metninden çıkarılarak,

12 nci maddeye başlık olarak «III. Gündem :» ibaresi eklenerek ve üçüncü fıkrada yer alan «Yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi» ibaresi gündem maddesindeki yeri nedeniyle «... yönetim kurulu kararlarının iptali» cümlesinden sonraya alınarak ve madde yapılan bu düzenlemelerle,

13 üncü madde aynen,

14 üncü maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi «2. Aynı türde başka bir kooperatifin yönetim kurulu üyesi veya personeli olmamak» şeklinde, (3) üncü bentde geçen «hükümleri ile bu Kanuna» ibaresi, «hükümlerine veya bu Kanuna» şeklinde, ikinci fıkra, üyelik şartlarını taşımayanların görevlerine hangi organca son verileceği konularına yeni düzenleme getirilerek, üçüncü fıkrada yer alan «devam eder» ibaresi «devam etmekle birlikte» şeklinde değiştirilerek,

15 inci madde aynen

16 ncı madde «56 ncı maddenin birinci fıkrasının birinci ve üçüncü bentlerinde yer alan hükümler denetçiler hakkında da uygulanır.» şeklinde değiştirilerek,

17, 18 ve 19 uncu maddeler aynen,

20 nci madde başlığına «A) Dağılım sebepleri :» ibaresi eklenerek, ikinci fıkrada yer alan «ferdî münasebet işleri sonuçlandırılır.» ibaresi «ferdî münasebet işlemleri sonuçlandırılır.» şeklinde, altıncı fıkrada yer alan «bir an önce bitirilmesi için çalışmakla yükümlüdür.» ibaresi «biran önce bitirmekle yükümlüdür.» şeklinde değiştirilerek,

21 inci madde aynen,

22 nci maddede yer alan «yurt içi gündeliğin iki katını» ibaresi uygulamada tereddüt ve farklı yorumlara meydan verilmemesi amacıyla «yurt içi harcırahının bir günlük tutarının iki katını» şeklinde değiştirilerek ve madde yapılan bu düzenlemelerle,

23 üncü maddenin birinci fıkrası, denetim organlarını ve denetim kapsamını genişletmek amacıyla yeniden düzenlendiğinden madde yapılan bu düzenlemeyle,

24 üncü madde aynen,

25 inci madde çerçeve başlığı değiştirilerek, kooperatif ve üst kuruluşların siyasi maksatlı veya genel güvenlik, asayiş ve kamu düzenini bozmaya yönelik faaliyetler gösteremeyeceğine ilişkin birinci fıkrası yeniden düzenlenerek ve maddede yer alan «zararlı» kelimeleri metinden çıkarılarak,

26 ncı madde ile eklenen ek madde 2'nin (2) numaralı bendi, Genel Kurulu olan toplantıya çağırılmayan yönetim kurulu üyeleri ile bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlere ne gibi cezai müeyyidelerin tatbik edileceği hüküm altına alınmak amacıyla değiştirilerek, «92 nci madde hükümlerine aykırı hareket eden kooperatif kurucuları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ve bu fiil genel kurulda vuku bulmuşsa buna müsamaha eden genel kurul başkanı, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.» şeklinde bir bend (4) numaralı bent olarak metne ilave edilerek ve «Bu maddede öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezalar paraya tahvil edilemez.» şeklinde bir ibare son fıkradan önce gelmek üzere yeni bir fıkra şeklinde maddeye ilavesiyle,

27 inci madde çerçeve başlığı metinden çıkarılarak, geçici madde numaraları «Geçici Madde 1» ve «Geçici Madde 2» olarak yeniden düzenlenerek, ayrıca geçici madde 1 metninde «Unvanları 2 nci maddede» şeklinde yer alan ibare «Unvanları 1 inci maddede» şeklinde değiştirilerek,

Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 28 ve 29 uncu maddeler ise 27 ve 28 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, tasarının başlığı metinde meydana gelen değişiklikler nedeniyle, «1163 sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» şeklinde değiştirilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kemal Akkaya
Samsun

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

Üye
Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman

Üye
Onural Şeref Bozkurt
Ankara

Bu Rapor Sözcüsü.
Başkanvekili
İlhan Aşkın
Bursa

Üye
Mehmet Ali Bilici
Adana

Üye
Nihat Türker
Afyon

Üye
Hazım Kutay
Ankara

Üye
Fenni İslimyeli
Balıkesir

Üye
Muzaffer Arıcı
Denizli

Üye
Mehmet Kahraman
Erzurum

Üye
Abdulkadir Ateş
Gaziantep
Muhalefet şerhim eklidir.

Üye
H. Orhan Ergüder
İstanbul

Üye
Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir.

Üye
Birgen Keleş
İzmir
Muhalefet şerhim ektedir.

Üye
Şevki Göğüsger
Kırşehir

Üye
Saffet Sert
Konya

Üye
Ünal Akkaya
Çorum

Üye
Togay Gemalmaz
Erzurum

Üye
Erol Zeytinoglu
Eskişehir

Üye
Abdullah Aykon Doğan
Isparta
Muhalefet şerhim eklidir.

Üye
Mehmet Moğultay
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir.

Üye
N. Kemal Zeybek
İstanbul

Üye
S. Halil Özsoy
Kayseri

Üye
Onur Kumbaracıbaşı
Kocaeli
İmzada bulunamadı.

Üye
Sümer Oral
Manisa
İmzada bulunamadı.

Üye
Cemal Seymen
Nevşehir
Muhalefet şerhim eklidir.

Üye
İdris Arıkan
Siirt

Üye
Enis Tütüncü
Tekirdağ
Muhalefet şerhim eklidir.

Üye
Mahmut Öztürk
Niğde
İmzada bulunamadı.

Üye
Şakir Şeker
Sivas

Üye
Tevfik Ertüzün
Zonguldak
Muhalefet şerhim eklidir.

MUHALEFET ŞERHİ

1. Merkezî yönetimin kooperatifler üzerindeki etkisini artırmakta;
2. Gelir gider farklarının kısmen sermaye paylarına göre dağıtılmasını öngörmekte; kooperatifçiliğin temel ilkelerinden birini zedelemekte;
3. Anayasa «Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz» dediği halde, Genel Kurula suçluluğu sabit olmayan insanları cezalandırma olanağı vermektedir.
4. Kooperatiflerin kendi uğraş alanları doğrultusunda siyasi oluşum ve kararları etkileme olanağını kısıtlamaktadır.

Birgen Keleş
İzmir

Abdulkadir Ateş
Gaziantep

Mehmet Moğultay
İstanbul

Hüsnü Okçuoğlu
İstanbul

Cemal Seymen
Nevşehir

Enis Tütüncü
Tekirdağ

MUHALEFET ŞERHİ

Tasarının bazı maddeleri kooperatifçiliğin gelişmesini engelleyici bir mahiyet arz etmektedir.

Bu nedenle tasarıya muhalifiz.

A. Aykon Doğan
Isparta

Tevfik Ertüzün
Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kooperatifler ve üst kuruluşlarının unvanlarında, kamu, kurum ve kuruluşlarının isimlerine yer verilemez.»

MADDE 2. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Ortaklığa Girme Şartları ve Ortak Sayısı

Madde 8. — Kooperatif ortaklığına girmek için gerçek kişilerin medenî hakları kullanma yeterliliğine sahip olmaları gerekir. Ortak olmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, kooperatif anasözleşmesi hükümlerini bütün hak ve ödevleriyle birlikte kabul ettiğini belirten bir yazı ile kooperatif yönetim kuruluna başvururlar. Kooperatif, ortaklarına kendi varlığı dışında şahsî bir sorumluluk veya ek ödemeleri yükleyen ise ortak olmak isteği, ancak istekli tarafından bu yükümlerin açıkça kabulü yazılı olarak belirtildiği takdirde değer taşır.

Yönetim Kurulu; ortak olmak için müracaat edenler ile ortakların, anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak zorundadır.

Yapı Kooperatiflerinde konut, işyeri ve ortak sayısı genel kurulca belirlenir. Yönetim Kurulu, genel kurulca kararlaştırılan konut ve işyeri sayısının üzerinde ortak kaydedemez.»

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Kanun tasarısının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Kanun tasarısının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Ortaklığa Girme Şartları ve Ortak Sayısı ;

Madde 8. — Kooperatif ortaklığına girmek için gerçek kişilerin medenî hakları kullanma yeterliliğine sahip olmaları gerekir. Ortak olmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, kooperatif anasözleşmesi hükümlerini bütün hak ve ödevleriyle birlikte kabul ettiklerini belirten bir yazı ile kooperatif yönetim kuruluna başvururlar. Kooperatif, ortaklarına kendi varlığı dışında şahsî bir sorumluluk veya ek ödemeler yükliyor ise ortak olmak isteği, bu yükümlerin yazılı olarak kabul edilmesi halinde değer taşır.

Yönetim Kurulu; ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak zorundadır.

Yapı Kooperatiflerinde konut, işyeri ve ortak sayısı genel kurulca belirlenir. Yönetim Kurulu, genel kurulca kararlaştırılan sayının üzerinde ortak kaydedemez.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortaklık devredilebilir. Yönetim kurulu, ortaklığı devralan kişinin ortaklık niteliklerini taşıması halinde, bu kişiyi ortaklığa kabulden kaçınmaz. Ancak bu hususta anasözleşmeye kısıtlayıcı hükümler konulabilir.

MADDE 4. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kooperatif ortaklığından çıkarılmayı gerektiren sebepler anasözleşmede açıkça gösterilir. Ortaklar anasözleşmede açıkça gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar. Ancak yapı kooperatiflerinde arka arkaya üç olağan genel kurul toplantısına asaleten veya temsilen katılmayan ortaklıktan çıkarılır.»

«Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların yerine yeni ortak alınmaz. Bu kişilerin ortaklık hak ve yükümlülükleri, çıkarılma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.»

MADDE 5. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 12.6.1987 tarih ve 3381 sayılı Kanunla değişik ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir ortaklık payının değeri 50 000 liradır. Kooperatife girenler en çok 1 000 pay taahhüt edebilirler. Kooperatif üst kuruluşlarına iştirak edenler ise en az 100 pay taahhüt ederler. Bir ortaklık payının değeri Bakanlar Kurulu Kararı ile 10 katına kadar artırılabilir.»

«Bir kaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilemeyen paylar 50 000 lira itibar olunur.»

«Kooperatifler ve üst kuruluşlarının faaliyetlerini desteklemek amacıyla ilgili Bakanlık emrinde bir «Destekleme Fonu» teşkil edilir. Bu fonun gelirlerini; Bütçeden ayrılan kaynaklar, normal ve temerrüt faizleri, kredi geri dönüşleri, fon mallarının kira ve satış gelirleri, her türlü bağış ve yardımlar ile diğer gelirler teşkil eder. Fondan yapılacak desteklemeler kredi şeklinde olup, fonun kuruluş, işleyiş ve denetimine dair usul ve esaslar ilgili Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. — Kanun tasarısının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 16 ncı maddesinin birincı fıkrası değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kooperatif ortaklığından çıkarılmayı gerektiren sebepler anasözleşmede açıkça gösterilir. Ortaklar anasözleşmede açıkça gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar.»

«Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların yerine yeni ortak alınamaz. Bu kişilerin ortaklık hak ve yükümlülükleri, çıkarılma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.»

MADDE 5. — Kanun tasarısının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ortaklık devredilebilir. Yönetim kurulu, ortaklığı devralan kişinin ortaklık niteliklerini taşıması halinde, bu kişiyi ortaklığa kabul eder.»

MADDE 4. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 12.6.1987 tarih ve 3381 sayılı Kanunla değişik ikinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir ortaklık payının değeri 50 000 liradır. Kooperatife girenler en çok 1 000 pay taahhüt edebilirler. Kooperatif üst kuruluşlarına iştirak edenler ise en az 100 pay taahhüt ederler. Bir ortaklık payının değeri Bakanlar Kurulu Kararı ile 10 katına kadar artırılabilir.»

«Bir kaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilmeyen paylar 50 000 lira itibar olunur.»

«Tarımsal amaçlı kooperatiflerin yatırım faaliyetleri, ilgili bakanlıkça düzenlenen yönetmelik esasları dahilinde, büt-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 6. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«3. Genel Kurul Toplantılarına Katılma Hakkı»

Madde 26. — Altı ay evvel ortak olmayanlar hariç her ortak genel kurula katılma hakkına sahiptir. Yapı Kooperatiflerinde genel kurul toplantılarına katılmak için bu şart aranmaz.»

MADDE 7. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 38 inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Gelir - gider farkının en az % 50'si ortaklara dağıtıldıktan sonra, ortakların sermaye paylarına genel kurul kararı ile Devlet Tahvillerine verilen en yüksek faiz hadini geçmemek üzere faiz ödenebileceği anasözleşme ile hükme bağlanabilir.

Ortak dışı işlemlerden elde edilen hâsılının ortakların sermaye payları oranında dağıtılabileceği anasözleşmede hükme bağlanabilir. Dağıtılmadığı takdirde, bunlar kooperatifin gelişmesine yarayacak işlerde kullanılmak üzere özel bir fonda toplanır.»

MADDE 8. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 39 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Gelir - gider farkının en az % 10'u yedek akçeye, kooperatif üst kuruluşlarında ise buna ilâveten en az % 5'i fevkalade yedek akçeye ayrılmadıkça ortaklara dağıtma yapılamaz.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. — Kanun tasarısının
6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen
kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Kanun tasarısının
7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen
kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Kanun tasarısının
8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen
kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

çeden ayrılacak ödenekler yoluyla verile-
cek düşük faizli kredilerle desteklenir.»

MADDE 6. — 1163 sayılı Kooperat-
tifler Kanununun 26 ncı maddesi aşağı-
daki şekilde değiştirilmiştir.

«3. Genel Kurul Toplantılarına Ka-
tılma Hakkı:

Madde 26. — Üç ay evvel ortak
olmayanlar hariç her ortak genelle kurula
katılma hakkına sahiptir. Yapı kooperat-
tiflerinde genel kurul toplantılarına ka-
tılmak için bu şart aranmaz.»

MADDE 7. — 1163 sayılı Koope-
ratifler Kanununun 38 inci maddesinin
üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki
şekilde değiştirilmiştir.

«Gelir - gider farkının en az % 80'i
ortaklara dağıtıldıktan sonra, ortakların
sermaye paylarına da genel kurul kararı
ile Devlet Tahvillerine verilen en yüksek
faiz haddini geçmemek üzere faiz ödene-
bileceği anasözleşme ile hükme bağlan-
abilir.»

«Ortak dışı işlemlerden elde edilen
hâsılanın ortaklara sermaye payları ora-
nında dağıtılabileceği anasözleşmede hük-
me bağlanabilir. Dağıtılmadığı takdirde,
bunlar kooperatifin gelişmesine yarayacak
işlerde kullanılmak üzere özel bir fonda
toplanır.»

MADDE 8. — 1163 sayılı Kooperat-
tifler Kanununun 39 uncu maddesinin
birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştiril-
miştir.

«Gelir - gider farkının en az % 10'u
yedek akçeye, kooperatif üst kuruluşla-
rında ise buna ilaveten en az % 5'i fev-
kalade yedek akçeye ayrılmadıkça ortak-
lara dağıtım yapılmaz.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki üç bent eklenmiştir.

«6. Gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulün niteliğini, yerini ve azamî fiyatını, satılacak gayrimenkulün asgarî fiyatını belirlemek.

7. İmalat ve inşaat işlerinin yaptırılma yöntemini belirlemek.

8. Yapı kooperatiflerinde; kooperatifin ortak sayısı ile yapılacak konut veya iş-yeri sayısını tespit etmek.»

MADDE 10. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 43. — Yönetim Kurulu veya anasözleşme ile bu hususta yetkili kılınan diğer bir organ ve gerektiğinde Denetçiler Kurulu, tasfiye memurları ve ilgili bakanlık Genel Kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler.»

MADDE 11. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 45. — Genel Kurul olağan ve gerektiğinde olağanüstü olarak toplanır. Olağan toplantının her hesap devresi sonundan itibaren 6 ay içinde ve en az yılda bir defa yapılması zorunludur.

Genel kurul, anasözleşmede gösterilen şekil ve surette toplantıya çağrılır.

Toplantı nisabı anasözleşmede gösterilir. Ancak yapı kooperatiflerinin genel kurul toplantılarında ortakların en az 1/4'ünün şahsen veya temsilen hazır bulunmaları şarttır.

Genel kurul toplantı tarihi, yeri ve gündemi toplantıdan en az 15 gün önce ilgili bakanlığa ve Mülkî İdare Amirliğine yazılı olarak bildirilir.

Genel kurulun sevk ve idaresi ortaklar ile vekilleri veya üst kuruluş temsilcileri arasından seçilen başkan ve üyeler tarafından sağlanır.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Kanun tasarisının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 43. — Yönetim kurulu veya anasözleşme ile bu hususta yetkili kılınan diğer bir organ ve gerektiğinde denetçiler kurulu, tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler. Ancak genel kurul yukarıda belirtildiği şekilde toplanamadığı takdirde ilgili bakanlık genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.»

MADDE 11. — Kanun tasarisının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Çağırma Yetkisi Olanlar

Madde 43. — Yönetim kurulu veya anasözleşme ile bu hususta yetkili kılınan diğer bir organ ve gerektiğinde denetçiler kurulu ortağı olduğu üst birlik ve tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptirler. Ancak genel kurul yukarıda belirtildiği şekilde toplanamadığı takdirde ilgili bakanlık genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.»

MADDE 11. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«3. Şekil

Madde 45. — Genel kurul olağan ve gerektiğinde olağanüstü olarak toplanır. Olağan toplantının her hesap devresi sonundan itibaren 6 ay içinde ve en az yılda bir defa yapılması zorunludur.

Genel kurul, anasözleşmede gösterilen şekil ve surette toplantıya çağrılır.

Toplantı nisabı anasözleşmede gösterilir. Ancak yapı kooperatiflerinin genel kurul toplantılarında ortakların en az 1/4'ünün şahsen veya temsilen hazır bulunmaları şarttır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 12. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 46. — Toplantı çağrısına ve ilana gündem yazılır. Anasözleşmenin değiştirilmesi bahiskonusu ise, yapılacak ilanda değiştirilecek maddelerin numaralarının yazılması ile yetinilir.

Dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az 20 gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur.

Yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geniyeye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve Kanun, anasözleşme ve iyiniyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali hakkındaki teklifler müstesna olmak üzere gündemde yazılı olmayan hususlar görüşülemez.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 46. — Toplantı çağrısına ve ilana gündem yazılır. Anasözleşmenin değiştirilmesi bahis konusu ise, yapılacak ilanda değiştirilecek maddelerin numaralarının yazılması ile yetinilir.

Dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az 20 gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur.

Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve kanun, anasözleşme ve iyiniyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali ile ilgili hususlar genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

Genel kurul toplantı tarihi, yeri ve gündem toplantıdan en az 15 gün önce ilgili bakanlığa ve mülki idare amirliğine yazılı olarak bildirilir.

Genel kurulun sevk ve idaresi, ortaklar veya üst kuruluş temsilcileri arasından seçilen başkan ve üyeler tarafından sağlanır.»

MADDE 12. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«III. Gündem

Madde 46. — Toplantı çağrısına ve ilana gündem yazılır. Anasözleşmenin değiştirilmesi bahis konusu ise, yapılacak ilanda değiştirilecek maddelerin numaralarının yazılması ile yetinilir.

Dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az 20 gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur.

Gündemde olmayan hususlar görüşülmez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelemesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve kanun, anasözleşme ve iyiniyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 13. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun değişik 52 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ancak, kamu kuruluşlarından kredi alan kooperatiflerin kredi miktarının artırılmasından yararlanmak üzere alacakları kararlarda bu şart aranmaz ve 51 inci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.»

MADDE 14. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. Üyelik Şartları ve Ücret

Madde 56. — Yönetim Kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır.

1. Türk vatandaşı olmak.

2. Aynı türde başka bir kooperatifte yönetim kurulu üyesi veya personel olmamak.

3. Türk Ceza Kanununun zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, görevi suiistimal, sahtekârlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suiistimal ve Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlara ilişkin hükümleri ile bu Kanuna göre mahkûm olmamak veya haklarında bu suçlarla ilgili olarak devam eden bir kamu davası bulunmamak.

Yukarıdaki şartları taşımadıkları halde seçilenlerin ve bu şartları sonradan kaybedenlerin görevleri sona erer. Bu kişiler durumu bildirerek görevden çekilmek zorundadırlar.

Bu veya anasözleşmede gösterilecek diğer bir sebeple yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse, boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetim kurulu üyeleri tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.

Yönetim kurulu üyelerinden bir veya bir kaç kooperatifi temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebilir. Murahhas üyelerin seçilmesi ve değiştirilmesi Ticaret Siciline tescil ettirilir.

Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, te-mettü ve yolluk dışında hiç bir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. — Kanun tasarısının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«II - Üyelik Şartları ve Ücret

Madde 56. — Yönetim kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır.

1. Türk vatandaşı olmak,
2. Aynı türde başka bir kooperatifte yönetim kurulu üyesi veya personel olmamak,

3. Türk Ceza Kanununun zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, görevi suiistimal, sahtekârlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suiistimal ve devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlara ilişkin hükümleri ile bu Kanuna göre mahkûm olmamak.

Yukarıdaki şartları taşımadıkları halde seçilenlerin ve bu şartları sonradan kaybedenlerin görevleri sona erer. Bu kişiler durumu yönetim kuruluna bildirerek görevden çekilmek zorundadırlar.

Haklarında yukarıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam eder. Yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

Bu veya anasözleşmede gösterilecek diğer bir sebeple yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse, boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetim kurulu

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«II. Üyelik Şartları ve Ücret

Madde 56. — Yönetim kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır.

1. Türk vatandaşı olmak.
2. Aynı türde başka bir kooperatifin yönetim kurulu üyesi veya personeli olmamak.

3. Türk Ceza Kanununun zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, görevi suiistimal, sahtekârlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suiistimal ve Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlara ilişkin hükümlerine veya bu Kanuna göre mahkûm olmamak.

Üyelik şartları denetçiler tarafından araştırılır. Bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine yönetim kurulunca son verilir.

Haklarında yukarıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

Bu veya anasözleşmede gösterilecek diğer bir sebeple yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse, boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetim kurulu üyeleri tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 59 uncu maddesine aşağıdaki dört fıkra eklenmiştir.

«Kooperatiflerce alınması kararlaştırılan gayrimenkullerin alınının, tapu devri veya tapuya şerh verdirilecek bir satış vaadi sözleşmesi ile yapılması ve alınacak gayrimenkulün kooperatifin amacına uygun olması şarttır.

Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif personeli ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamele yapamaz.

Kooperatif ve üst kuruluşlarca tanıtmaya ve ortak kaydetmek amacıyla yapılacak ilan, reklam ve açıklamalar, eksik ve gerçeğe aykırı olamayacağı gibi, yanıltıcı bilgi ve unsurlar taşıyamaz.

Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, genel kurulun devredemeyeceği yetkilerini kullanamaz.»

MADDE 16. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 65 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«56 ncı maddenin birinci fıkrasının birinci ve üçüncü bendleri hükümleri denetçiler için de uygulanır.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

üyeleri tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırılır.

Yönetim kurulu üyelerinden bir veya bir kaç kooperatifi temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebilir. Murahhas üyelerin seçilmesi ve değiştirilmesi Ticaret Siciline tescil ettirilir.

Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, temettü ve yolluk dışında hiç bir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.»

MADDE 15. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 59 uncu maddesine aşağıdaki beş fıkra eklenmiştir.

«Kooperatiflerce alınması kararlaştırılan gayrimenkullerin alınmasının, tapu devri veya tapuya şerh verdirilecek bir satış vaadi sözleşmesi ile yapılması şarttır.

Alınacak gayrimenkulün kooperatifin amacına uygun olması gerekir.

Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif personeli ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamele yapamaz.

Kooperatif ve üst kuruluşlarca tanıtma ve ortak kaydetmek amacıyla yapılacak ilan, reklam ve açıklamalar, eksik ve gerçeğe aykırı olamayacağı gibi, yanıltıcı bilgi ve unsurlar taşıyamaz.

Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, genel kurulun devredemeyeceği yetkilerini kullanamaz.»

MADDE 16. — Kanun Tasarısının 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yönetim kurulu üyelerinden bir veya bir kaç kooperatif temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebilir. Murahhas üyelerin seçilmesi ve değiştirilmesi Ticaret Siciline tescil ettirilir.

Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, temettü ve yolluk dışında hiç bir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.»

MADDE 15. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 65 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«56 ncı maddenin birinci fıkrasının birinci ve üçüncü bentlerinde yer alan hükümler denetçiler hakkında da uygulanır.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 72 ni maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«İlgili bakanlık tarafından bölgeler belirlendiği takdirde, bu bölgelerde aynı çalışma konularına sahip birden fazla kooperatif birliği kurulamaz.»

MADDE 18. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«3. — *Denetim ve Eğitim*

Madde 75. — Kooperatif merkez birlikleri kendisine bağlı birlik ve kooperatifleri denetler ve bunların eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını karşılar. Merkez birliği kuruluşu tamamlanmadığı hallerde, birlikler ilgili bakanlığın iznini görmesi halinde kendisine bağlı kooperatifleri denetler. Üst kuruluşlarca yapılan denetim sonuçları ilgili bakanlığa bildirilir.

Kooperatif ve üst kuruluşları, üst kuruluşunun tespit edeceği esaslara göre, kendilerine yönelik denetim ve eğitim hizmetlerine ait giderlere iştirak ederler.»

MADDE 19. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 76 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Aynı çalışma konularına sahip kooperatif birlikleri birden fazla kooperatif merkez birliği kuramazlar.»

MADDE 20. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 81. — Kooperatif :

1. Anasözleşme gereğince,
2. Genel Kurul kararı ile,
3. İflasın açılmasıyla,
4. Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, ilgili bakanlığın mahkemeden alacağı karar üzerine,
5. Diğer bir kooperatifle birleşmesi veya devralınması suretiyle,
6. Üç yıl olağan genel kurulunu yapmaması halinde,
7. Amacına ulaşma imkânının kalmadığının ilgili bakanlıkça tespiti üzerine, dağılır.

Konut yapı kooperatifleri, ferdi mülkiyete geçirilip konutların ortaklar adına tes-cil edilmesiyle amacına ulaşmış sayılır ve dağılır. Konut kooperatiflerinde yapı kul-

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17. — Kanun Tasarısının 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«3. Denetim ve Eğitim

Madde 75. — Kooperatif merkez birlikleri kendisine bağlı birlik ve kooperatifleri denetler ve bunların eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını karşılar. Merkez birliği kuruluşu tamamlanmadığı hallerde, birlikler kendisine bağlı kooperatifleri denetler. Üst kuruluşlarca yapılan denetim sonuçları ilgili bakanlığa bildirilir.

Kooperatif ve üst kuruluşları, üst kuruluşunun tespit edeceği esaslara göre, kendilerine yönelik denetim ve eğitim hizmetlerine ait giderlere iştirak ederler».

MADDE 19. — Kanun tasarısının 19 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 81. — Kooperatif :

1. Anasözleşme gereğince,
2. Genel Kurul kararı ile,
3. İflasın açılmasıyla,
4. Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, ilgili bakanlığın mahkemeden aldığı karar üzerine,
5. Diğer bir kooperatifle birleşmesi veya devralınması suretiyle,
6. Üç yıl olağan genel kurulunu yapmaması halinde,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«A) Dağılma Sebepleri

- Madde 81. — Kooperatif
1. Anasözleşme gereğince,
  2. Genel Kurul kararı ile,
  3. İflasın açılmasıyla,
  4. Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, ilgili bakanlığın mahkemeden aldığı karar üzerine,
  5. Diğer bir kooperatifle birleşmesi veya devralınması suretiyle,
  6. Üç yıl olağan genel kurulunu yapmaması halinde,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lanma izninin alınmasını müteakip en çok altı ay içinde, ortakların Kat Mülkiyeti Kanununa göre ferdi münasebet işleri sonuçlandırılır.

Mahkemece veya genel kurulca tasfiye memurları seçilmediği takdirde tasfiye işlerini yönetim kurulu yapar. Tasfiye kurulu üyelerine, atamayı yapan merci tarafından tespit edilecek miktarda ücret ödenir.

Anasözleşme ile özel bir nisap belirlenmemiş ise, tasfiye halindeki kooperatiflerin genel kurul toplantılarında nisap aranmaz. Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Tasfiye kurulunun görevleri anasözleşmede gösterilir.

Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için çalışmakla yükümlüdür.

56 ncı maddenin birinci fıkrasının üçüncü bendi ile 62 nci madde hükümleri, tasfiye kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.»

MADDE 21. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 86 ncı maddesine aşağıdaki 5 inci bend eklenmiştir.

«5. Kooperatifler mevzuatının uygulanmasında ve kooperatiflerle üst kuruluşlara yapılacak desteklemelerle ilgili kamu ve sosyal güvenlik fonları konusunda düzenleyici tasarruflarda bulunmak.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

7. Amacına ulaşma imkânının kal-
madığının ilgili bakanlıkça tespiti üzeri-
ne,

Dağılır.

Konut yapı kooperatifleri, anasözleş-
mede gösterilen işlerin tamamlanması ve
ferdî mülkiyete geçilip konutların ortak-
lar adına tescil edilmesiyle amacına ulaş-
mış sayılır ve dağılır. Konut koopera-
tiflerinde yapı kullanma izninin alınması
müteakip en çok bir yıl içinde, ortakların
Kat Mülkiyeti Kanununa göre ferdî mü-
nasebet işleri sonuçlandırılır.

Mahkemece veya genel kurulca tasfi-
ye memurları seçilmediği takdirde tasfi-
ye işlerini yönetim kurulu yapar. Tasfiye
kurulu üyelerine, atamayı yapan merci
tarafından tespit edilecek miktarda ücret
ödenir.

Anasözleşme ile özel bir nisap belir-
lenmemiş ise, tasfiye halindeki koopera-
tiflerin genel kurul toplantılarında nisap
aranmaz. Kararlar oy çokluğu ile veri-
lir.

Tasfiye kurulunun görevleri anasöz-
leşmede gösterilir.

Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işleri-
ni bir an önce bitirilmesi için çalışmakla
yükümlüdür.

56 ncı maddenin birinci fıkrasının
üçüncü bendi ile 62 nci madde hüküm-
leri, tasfiye kurulu üyeleri hakkında da
uygulanır.»

MADDE 21. — Kanun Tasarısının
21 inci maddesi Komisyonumuzca aynen
kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

7. Amacına ulaşma imkânının kal-
madığının ilgili bakanlıkça tespiti üzerine,
dağılır.

Konut yapı kooperatifleri, anasözleş-
mede gösterilen işlerin tamamlanması ve
ferdî mülkiyete geçilip konutların ortak-
lar adına tescil edilmesiyle amacına ulaş-
mış sayılır ve dağılır. Konut koopera-
tiflerinde yapı kullanma izninin alınma-
sını müteakip en çok bir yıl içinde, ortak-
ların Kat Mülkiyeti Kanununa göre fer-
dî münasebet işlemleri sonuçlandırılır.

Mahkemece veya genel kurulca tasfi-
ye memurları seçilmediği takdirde tasfi-
ye işlerini yönetim kurulu yapar. Tasfi-
ye kurulu üyelerine, atamayı yapan mer-
ci tarafından tespit edilecek miktarda üc-
ret ödenir.

Anasözleşme ile özel bir nisap belir-
lenmemiş ise, tasfiye halindeki kooperatif-
lerin genel kurul toplantılarında nisap
aranmaz. Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Tasfiye kurulunun görevleri anasöz-
leşmede gösterilir.

Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işle-
mini bir an önce bitirmekle yükümlü-
dür.

56 ncı maddenin birinci fıkrasının
üçüncü bendi ile 62 nci madde hüküm-
leri, tasfiye kurulu üyeleri hakkında da
uygulanır.»

MADDE 21. — Sanayi ve Teknolo-
ji ve Ticaret Komisyonu metninin 21
inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 22. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 87 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Temsilciler, toplantının kanunlara, anasözleşmeye ve gündeme göre yürütülmesini denetleme ve temin ile görevlidirler. Temsilcilerden her birine birinci derece kadrolu memur için tespit edilen en yüksek yurt içi gündeliğın iki katını geçmemek üzere ilgili bakanlıkça tespit edilen tutarda ücret ödenir. Bu ücret görevli temsilciye ödenmek üzere kooperatif ve üst kuruluşlarınca genel kurul öncesinde Maliye veznesine yatırılır.»

MADDE 23. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 90 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kooperatiflere ve üst kuruluşlarına kredi veren kamu kurum ve kuruluşları, verdikleri kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını denetleyebilir.

Kooperatiflerde ve üst kuruluşlarında görevli bulunanlar bu kuruluşlara ait mal, para ve para hükmündeki kâğıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kooperatif kontrolörlerine ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımcı bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 22. — Kanun Tasarısının 22 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Kanun Tasarısının 23 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 22. — 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 87 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Temsilciler, toplantının kanunlara, anasözleşmeye ve gündeme göre yürütülmesini denetleme ve temin ile görevlidirler. Temsilcilerden her birine birinci derece kadrolu memur için tespit edilen en yüksek yurt içi harcırahının bir günlük tutarının iki katını geçmemek üzere ilgili bakanlıkça tespit edilen tutarda ücret ödenir. Bu ücret görevli temsilciye ödenmek üzere kooperatif ve üst kuruluşlarınca genel kurul öncesinde Maliye veznesine yatırılır.»

MADDE 23. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 90 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kooperatifler ve üst kuruluşlarına kredi veren kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve ilgili bakanlıklar; verilen kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanıp kullanılmadığı, plan ve projesine uygunluğu, teknik özellikleri ve kalite açısından denetleyebilirler.»

«Kooperatiflerde ve üst kuruluşlarında görevli bulunanlar bu kuruluşlara ait mal, para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlerce, kooperatif kontrolörlerine ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımcı bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 24. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 91 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İlgili bakanlık; kooperatif üst kuruluşlarını, ilgili müesseseleri ve bağımsız denetim kuruluşlarını denetleme işleri için görevlendirebilir.»

MADDE 25. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 92 nci maddesinin başlığı ile birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«A) *Siyasî ve Zararlı Faaliyet Yasağı*

Kooperatif ve üst kuruluş toplantılarında, merkez ve tesislerinde siyasî maksatlı veya genel güvenlik, asayiş ve kamu düzenini bozmaya yönelik zararlı faaliyet gösterilemez ve kooperatif faaliyetleri bu maksatlara alet edilemez.

Kooperatif ve üst kuruluşlar siyasî partilerden ve teşekküllerden veya birinci fıkrada belirtilen zararlı faaliyetlerde bulunan kişi ve teşekküllerden herhangi bir surette maddî yardım kabul edemezler, bunlara maddî yardımda bulunamazlar. Kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulları, kuruluşlarını temsilen siyasî partilerin yapacakları her türlü toplantılara katılamazlar.»

MADDE 26. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

«*İlgili Bakanlık*

EK MADDE 1. — Bu Kanunda geçen Bakanlık isimleri «İlgili Bakanlık» olarak değiştirilmiştir.

İlgili bakanlık deyiminden, bu Kanun kapsamındaki tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst kuruluşları için Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, diğer kooperatifler ve üst kuruluşlar için de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı anlaşılır.

Cezai Sorumluluk

EK MADDE 2. — Kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile memurları hakkında aşağıdaki ceza hükümleri uygulanır.

1. 8 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 16 ncı maddenin beşinci fıkrasına, 56 ncı maddenin ikinci ve beşinci fıkrasına, 59 uncu maddenin dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarına ve 90 ncı maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları fiilin önem ve mahi-

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24. — Kanun Tasarısının 24 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Kanun Tasarısının 25 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

«İlgili Bakanlık»

EK MADDE 1. — Kanun Tasarısının Ek 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

«Cezaî Sorumluluk»

EK MADDE 2. — 1. 8 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 16 ncı maddenin beşinci fıkrasına, 56 ncı maddenin ikinci, üçüncü ve altıncı fıkralarına, 59 uncu maddenin dördüncü, altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarına ve 90 inci

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«A) Siyasî Faaliyet Yasası»

Madde 92. — Kooperatif ve üst kuruluşlar; siyasî maksatlı veya genel güvenlik, asayiş ve kamu düzenini bozma ya yönelik faaliyet gösteremez ve kooperatif ve üst kuruluş faaliyetleri bu maksatlara alet edilemez.

Kooperatif ve üst kuruluşlar siyasî partilerden ve teşekküllerden veya birinci fıkrada belirtilen faaliyetlerde bulunan kişi ve teşekküllerden herhangi bir surette maddî yardım kabul edemezler, bunlara maddî yardımda bulunamazlar. Kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulları, kuruluşlarını temsilen siyasî partilerin yapacakları her türlü toplantılara katılamazlar.»

MADDE 26. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«İlgili Bakanlık»

EK MADDE 1. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin Ek 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

«Cezaî Sorumluluk»

EK MADDE 2. — 1. 8 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 16 ncı maddenin beşinci fıkrasına, 56 ncı maddenin ikinci, üçüncü ve altıncı fıkralarına, 59 uncu maddenin dördüncü, altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarına ve 90 inci madde-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yetine göre üç aydan iki yıla kadar hapis ve yüzbin liradan bir milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2. 8 inci maddenin ikinci fıkrasına, 16 ncı maddenin birinci fıkrasına, 23 üncü maddeye 45 inci maddenin birinci fıkrasına, 56 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 90 inci maddenin üçüncü fıkrasına ve geçici 1 inci maddeye aykırı hareket eden kooperatif üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları, fiilin önem ve mahiyetine göre bir aydan altı aya kadar hapis ve ellibin liradan beşyüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

3. 56 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 66 ncı ve 67 ncı maddelere aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının denetim kurulu üyeleri fiilin önem ve mahiyetine göre bir aydan altı aya kadar hapis ve ellibin liradan beşyüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

İlgili bakanlık, kooperatifler ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile memurları hakkında görevlerine ilişkin olarak işledikleri suçlardan dolayı açılan kamu davalarına müdahil sıfatı ile katılabilir.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları fiilin önem ve mahiyetine göre üç aydan iki yıla kadar hapis ve yüzbinliradan birmilyonliraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2. 8 inci maddenin ikinci fıkrasına, 16 ncı maddenin birinci fıkrasına, 45 inci maddenin birinci fıkrasına, 90 ncı maddenin üçüncü fıkrasına ve 2 nci maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları, fiilin önem ve mahiyetine göre bir aydan altı aya kadar hapis ve ellibinliradan beşyüzbinliraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

3. 56 ncı maddenin dördüncü fıkrasına, 66 ncı maddeye ve 67 nci maddeye aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının denetim kurulu üyeleri fiilin önem ve mahiyetine göre bir aydan altı aya kadar hapis ve ellibinliradan beşyüzbinliraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

İlgili bakanlık, kooperatifler ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile memurları hakkında görevlerine ilişkin olarak işledikleri suçlardan dolayı açılan kamu davalarına müdahale talebinde bulunabilir.»

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

nin beşinci fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları fiilin önem ve mahiyetine göre üç aydan iki yıla kadar hapis ve yüzbin liradan birmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2. Genel kurulu olağan toplantıya çağırılmayan yönetim kurulu üyeleri ile 2 nci maddenin dördüncü fıkrasına, 8 inci maddenin ikinci fıkrasına, 16 ncı maddenin birinci fıkrasına ve 90 ncı maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri, fiilin önem ve mahiyetine göre bir aydan altı aya kadar hapis ve ellibin liradan beşyüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

3. 56 ncı maddenin dördüncü fıkrasına, 66 ncı maddeye ve 67 nci maddeye aykırı hareket eden kooperatif ve üst kuruluşlarının denetim kurulu üyeleri fiilin önem ve mahiyetine göre bir aydan altı aya kadar hapis ve ellibin liradan beşyüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

4. 92 nci madde hükümlerine aykırı hareket eden kooperatif kurucuları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ve bu fiil genel kurulda vuku bulmuşsa buna müsamaha eden genel kurul başkanı, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezalar paraya tahvil edilemez.

İlgili bakanlık, kooperatifler ve üst kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile memurları hakkında görevlerine ilişkin olarak işledikleri suçlardan dolayı açılan kamu davalarına müdahale talebinde bulunabilir.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 27. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki iki geçici madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 3. — Unvanları 2 nci maddede belirlenen esasa uymayan kooperatifler ve üst kuruluşları, anasözleşme değişikliği yapmak suretiyle unvanlarını altı ay içinde bu Kanuna uygun hale getirerek tescil ettirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce tüzelkişilik kazanmış olan kooperatif üst kuruluşları bu Kanun hükümlerine göre kurulmuş sayılır.»

MADDE 28. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 27. — 1163 sayılı Koope-
ratifler Kanununa aşağıdaki iki geçici
madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 3. — Kanun Ta-
sarısının Geçici Madde 3'ü Komisyonu-
muzca aynen kabul edilmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 4. — Kanun Ta-
sarısının Geçici Madde 4'ü Komisyonu-
muzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Kanun Tasarısının
28 inci maddesi Komisyonumuzca ay-
nen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul
Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1. — Unvanları
1 inci maddede belirtilen esasa uyma-
yan kooperatifler ve üst kuruluşları, ana-
sözleşme değişikliği yapmak suretiyle un-
vanlarını altı ay içinde bu Kanuna uygun
hale getirerek tescil ettirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — Sanayi ve
Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metni-
nin Geçici 4 üncül maddesi Geçici Mad-
de 2 olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Sanayi ve Teknoloji
ve Ticaret Komisyonu metninin 28 inci
maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul
edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 29. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

10 . 5 . 1988

Başbakan

Turgut Özal

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

İ. Kaya Erdem

Devlet Bakanı

Abdullah Tenekeci

Devlet Bakanı

Ali Bozer

Devlet Bakanı

Adnan Kahveci

Devlet Bakanı

Cemil Çiçek

Adalet Bakanı

M. Oltan Sungurlu

İçişleri Bakanı

Mustafa Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. Kurtcebe Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. Safa Giray

Ulaştırma Bakanı

Ekrem Pakdemirli

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

İmren Aykut

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Fahrettin Kurt

Devlet Bakanı

Kâzım Oksay

Devlet Bakanı

Veysel Atasoy

Devlet Bakanı

Yusuf B. Özal

Devlet Bakanı

Mehmet Yazar

Devlet Bakanı

Nihat Kitapçı

Millî Savunma Bakanı

Ercan Vuralhan

Dışişleri Bakanı

A. Mesut Yılmaz

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

Hasan Celâl Güzel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Bülent Akarcalı

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. Hüsnü Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Şükrü Yürür

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Tınaz Titiz

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 29. — Kanun Tasarısının
29 uncu maddesi Komisyonumuzca ay-
nen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul
Ettiği Metin)

MADDE 28. — Sanayi ve Teknoloji
ve Ticaret Komisyonu metninin 29 uncu
maddesi 28 inci madde olarak aynen ka-
bul edilmiştir.

